20.3. 2017

Postilain uudistus

Postin vastauksia eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan esittämiin kysymyksiin:

- **Minne eri jakeluyhtiöiden palautuvat lähetykset pitäisi ohjata? Eikö nämä kuuluisi ohjata Viestintävirastoon, jolla pitäisi olla vastuu näiden jatko käsittelystä.**

  Viime vuonna voimaan tulleen postilain muutoksen mukaan postiyrityksen on merkittävä lähetyksensä siten, että ne ovat tunnistettavissa ja erotettavissa muiden postiyritysten vastaavista lähetyksistä sekä järjestettävä palvelu virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamista varten kussakin ilmoittamassaan toimialueen kunnassa.

  Posti katsoo, että kirjeitä jakavien toimijoiden keräilypisteverkoston on oltava riittävän tiheä, jotta kirjelähetyksiä ei palautettaisi helpommin saavutettavissa olevaan yleispalveluntarjoajan postiverkkoon. Myös palautuskuorien käyttäminen edellyttää taajaa keräilypisteiden verkostoa. Olennaista on myös operaattorimerkintöjen selkeys, jotta kirjeestä vastuussa oleva postiyritys on postinsaajien selkeästi tunnistettavissa.

  Postiyrityksen tulee postilain mukaan toimittaa perille saamattomat kirjeet ensisijaisesti lähettäjälle. Viestintävirastolle toimitetaan vain sellaiset kirjeet, joita ei pystytä toimittamaan vastaanottajalle eikä palauttamaan lähettäjälle.

  Vastuu lähetysten ohjaamisesta ja käsittelystä on sillä postiyrityksellä, joka on maksua vastaan ottanut lähetyksen vastaan lähettäjältä.

- **Onko ongelmallista, että Posti joutuu itse kilpailuttamaan sekä osallistumaan myös itse kilpailuun samaan aikaisesti?**

  Posti noudattaa hankintojen toteuttamisessa hankintalain perusperiaatteita. Niiden mukaan Hankintayksikön on kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen. Jos tarjouskilpailussa ehdokkaana tai tarjoajana on hankintayksikön organisaatioon kuuluva yksikkö, hankintayksikön omistama yhteisö tai laitos taikka toinen hankintayksikkö, sitä on kohdeltava samalla tavoin kuin muita ehdokkaita ja tarjoajia. Postilta vaadittu menettely ei voi olla postilain nojalla tiukempi kuin mitä hankintalainsäädännössä muutoin noudatetaan.

- **Riittääkö Viestintävirasto resurssit laadunvalvontaan myös jatkossa, kun on useampia jakeluyhtiöitä?**

  Tämä kysymys on ensisijaisesti Viestintävirastolle.

  Viestintävirasto saa postilain mukaisen postitoiminnan valvontamaksun kaikilta ilmoittautuneilta postiyrityksiltä niiden liikevaihtoon perustuen.

20.3. 2017

- **Montako venettä Postilla on?**

  Postilla ei ole omia veneitä, mutta kuudella venereitillä jakelu hoidetaan alihankkijan toimesta. Lisäksi 8 jakelureittiä hoidetaan yhteysaluksilla.

- **Onko yleispalvelu kannattamatonta toimintaa?**

  Yleispalveluun kuuluvien palvelujen hinnoittelun tulee olla kustannusvastaava, ja Viestintäviraston nykyisein lain mukainen tulkinta on, että se tarkoittaa nollakatetta. Yleispalvelujen kokonaisuus onkin tällä hetkellä hieman tappiollinen. Hallituksen esitykseen sisältyvä muutos tuoton sallimisesta on erittäin tarpeellinen.

  Ilman sääntelyn kevennystä yleispalvelun taloudellinen kestävyys on uhattuna, mikä voisi aiheuttaa valtiolle mittavan rahoitustarpeen. Etlan vuonna 2013 tekemän arvion mukaan yleispalvelujen tuottamisesta syntyvät nettokustannukset ovat noin 76 miljoonaa euroa vuodessa.

- **Kysymys yleisesti kaikille, ehditäänkö kaikki lain vaatimukset tehdä aikataulussa?**

  Jos Viestintävirasto tekee aluemäärittelyn aiotussa aikataulussa eli 1.6.2017 mennessä ja kilpailutusvelvollisuuden voimaantulolle tulee ehdotuksen mukainen siirtymäaika eli 1.7.2018 asti, niin Posti ehtii tehdä kilpailutuksen säädetyssä ajassa.

  Aluemäärittelyjen saaminen valmiiksi em. ajassa on varmasti erittäin haasteellista Viestintävirastolle.

- **Onko postilaki tehty kaikille kansalaisille yleispalvelun turvaamiseksi vai postiyrityksille?**

  Postin mielestä postilain uudistuksen päätavoitteena on kansalaisten yleispalvelun turvaaminen digitalisoituvassa maailmassa. Postilaissa on ja tulee jatkossakin olla kaikkea postitoimintaa ja kaikkia postiyrityksiä koskevia säännöksiä, erityisesti säännökset lain 7 luvusta eteenpäin.

- **Toteuttaako laki yhdenvertaisen palvelun kaikille kansalaisille?**

  Perustuslakivaliokunnan mielestä poikkeamista muodollisesta alueellisesta yhdenvertaisuudesta voidaan hyväksyttävästi perustella yhdenvertaisten palvelujen tosiasiallisella turvaamisella koko maassa. Sääntelyehdotukselle on siten hyväksyttävä peruste perusoikeusjärjestelmän kannalta.

- **Miten Viestintävirasto aikoo pitää kiinni aluejaosta, kun alueet muuttuvat jatkuvasti?**

  Tämä kysymys on ensisijaisesti Viestintävirastolle.

  Esitys lähtee siitä, että Viestintävirasto tarkastelee alueita kerran vuodessa. Postin mielestä alueiden tarkastelu ja jakelun kilpailuttaminen sitä tiheämmin olisi erittäin mittava hallinnollinen taakka sekä viranomaiselle että yleispalveluntarjoajalle, käytännössä

mahdotonta.

- **Voisiko Postinumeroista päättää (Ruotsin mallin mukaisesti) erillinen toimikunta? Jos jakelualuejako menee postinumeron perusteella, niin voisiko tämä toimikunta voisi päivittää postinumeroita tarpeen mukaan?**

  Emme ole tietoisia, että Ruotsissa olisi kysymyksen mukaista toimikuntaa, vaan sielläkin postinumeromuutoksista vastaa yleispalvelun tarjoaja PostNord.

  Postinumeroalueiden muutoksissa on aina arvioitava mahdollisten hyötyjen lisäksi aiheutuvat haitat, esimerkiksi kuluttajille ja yrityksille, muille posti- ja logistiikkayrityksille sekä muulle yhteiskunnan toiminnalle.

  Postin lajitteluprosessin kapasiteetti on suunniteltu vastaamaan nykyistä tilannetta. Nykyisin lajittelukoneilla lajitellaan n. 3000 suuntaan (=3000 postinumeroa). Tämän voi ajatella niin, että lajittelukoneilla on käytössä 3000 laatikkopaikkaa, joihin postit lajittelukoneilta ohjautuvat. Mikäli jakaisimme kaikki postinumerot kahtia tulisi yhteensä noin 6000 postinumeroa ja lajittelukoneille tarve 6000 laatikkopaikalle. Tämän seurauksena Posti tarvitsisi nykyisten 22 lajittelukoneen sijasta 44 lajittelukonetta. **Yksi lajittelukone maksaa noin 4 M€ eli lisäinvestointi olisi lähes 90 M€.** Samoin laatikot tuplaantuisivat, eli kuljetuksiin tarvittaisiin kaksinkertainen kapasiteetti nykyiseen verrattuna. Jakelutoimipaikoissa olisi myös siirreltävänä kaksinkertainen määrä laatikoita, mikä aiheuttaisi työvoiman lisätarvetta.

  Asiakaskäyttäytymisen näkökulmasta on syytä todeta, että **historia on osoittanut, että pienimmissäkin postinumeromuutoksissa menee vuosia ennen kuin asiakaskäyttäytyminen todella muuttuu** ja vuosikymmeniä ennen kuin on muuttunut kokonaan. Varhaisjakelualueiden mukaisesti nyt tehtävät muutokset vaikuttaisivat siis vuosien ajan heikentävästi postinjakelun laatuun ja kustannuksiin, kun kirjelähetyksissä olisi paljon vääriä osoitteita.

  Postinumero ei ole ainoastaan Postia varten: Postinumeroa käyttävät niin Karttakeskus, tilastokeskus, kunnat, muut logistiikkayritykset kuin pelastuslaitoksetkin. Tekemällä iso postinumerouudistus kaikkien muidenkin tahojen mekanismit menisivät täysin uusiksi.

Velvoittaako nykyinen laki luovuttamaan koko osoiterekisterin ml. luovutus- ja turvakielto-osoitteet?

Nykyinen laki velvoittaa luovuttamaan nimi- ja osoitetiedot sekä tiedot jakelun muutoksia koskevista toimeksiannoista. Luovutusvelvollisuus koskee myös tiedoissa tapahtuvia muutoksia, esimerkiksi nimenmuutokset. Henkilötunnusta ei saa luovuttaa edelleen.

Luovutuskielto tarkoittaa, että osoiterekisterissä olevia tietoja ei saa luovuttaa osoitteiden tarkistamis- ja korjaamispalveluiden yhteydessä. Luovutuskielto ei siten estä tietojen luovuttamista toiselle postiyritykselle nykyisen lain mukaan.

20.3. 2017

Turvakielto on väestötietojärjestelmään merkitty tieto, jonka Väestörekisterikeskus voi luovuttaa vain viranomaisille, mutta ei postiyrityksille. Posti ei siten voi luovuttaa tietoa turvakiellosta, koska sillä ei sitä ole. Toisaalta väestötietojärjestelmässä oleva turvakielto ei myöskään estä postiyrityksen osoiterekisterin tietojen luovuttamista toiselle postiyritykselle, koska tietoa turvakiellosta ei ole.

Lisätietoja:

Timo Anttila, sidosryhmäjohtaja, Posti Group
timo.anttila@posti.com
0400 508 540

Päivi Rokkanen, lakimies, Posti Group
paivi.rokkanen@posti.com
0400 288 246